

Behov og etterspørsel – arbeidsmarkedet og utdanningstilbudet

Sveinung Skule, direktør Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Agenda

Historisk tilbakeblikk:

Endringer i etterspørsel og tilbud av kompetanse over tid

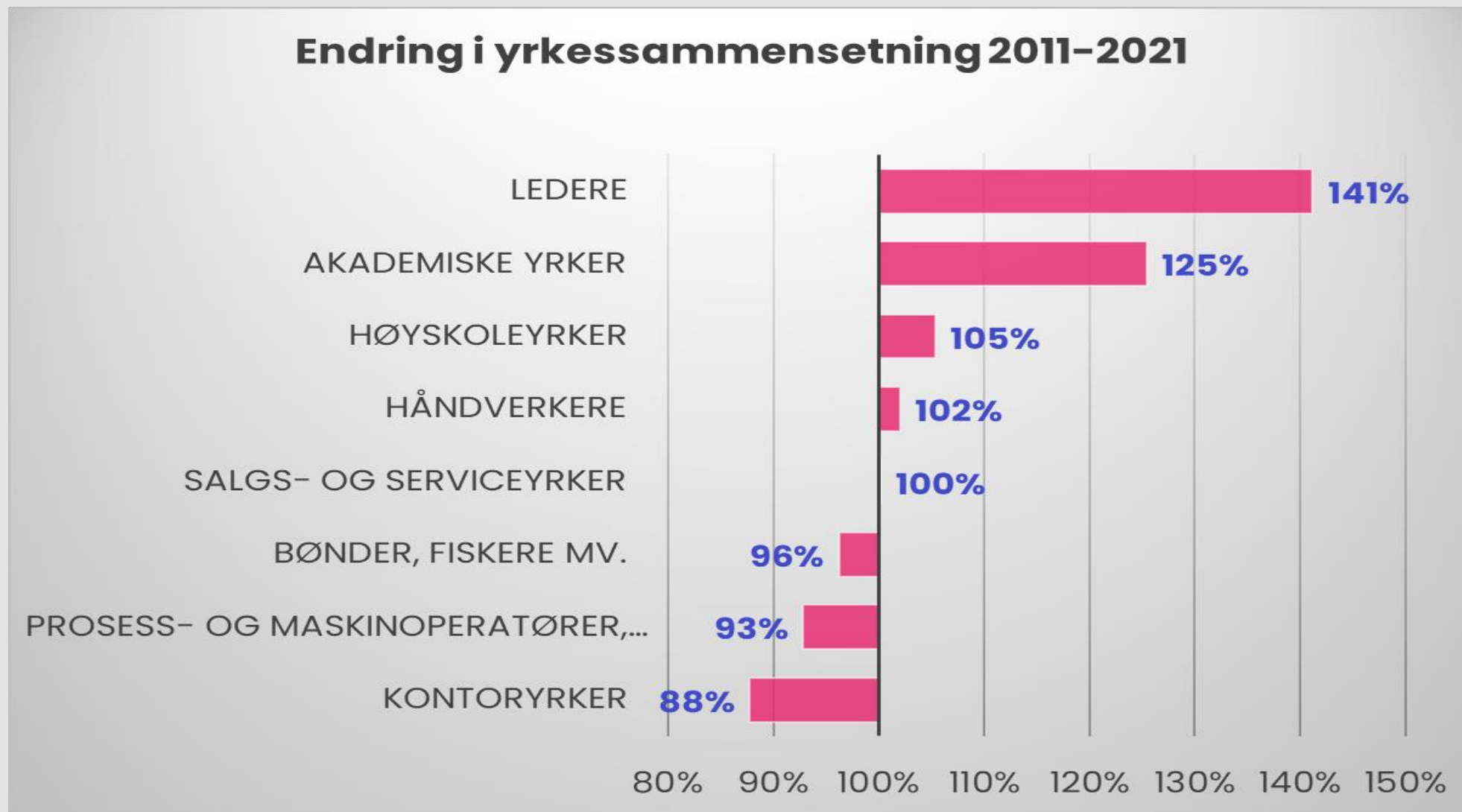
Dagens bilde:

Kompetansekrav og UHs rolle i dag

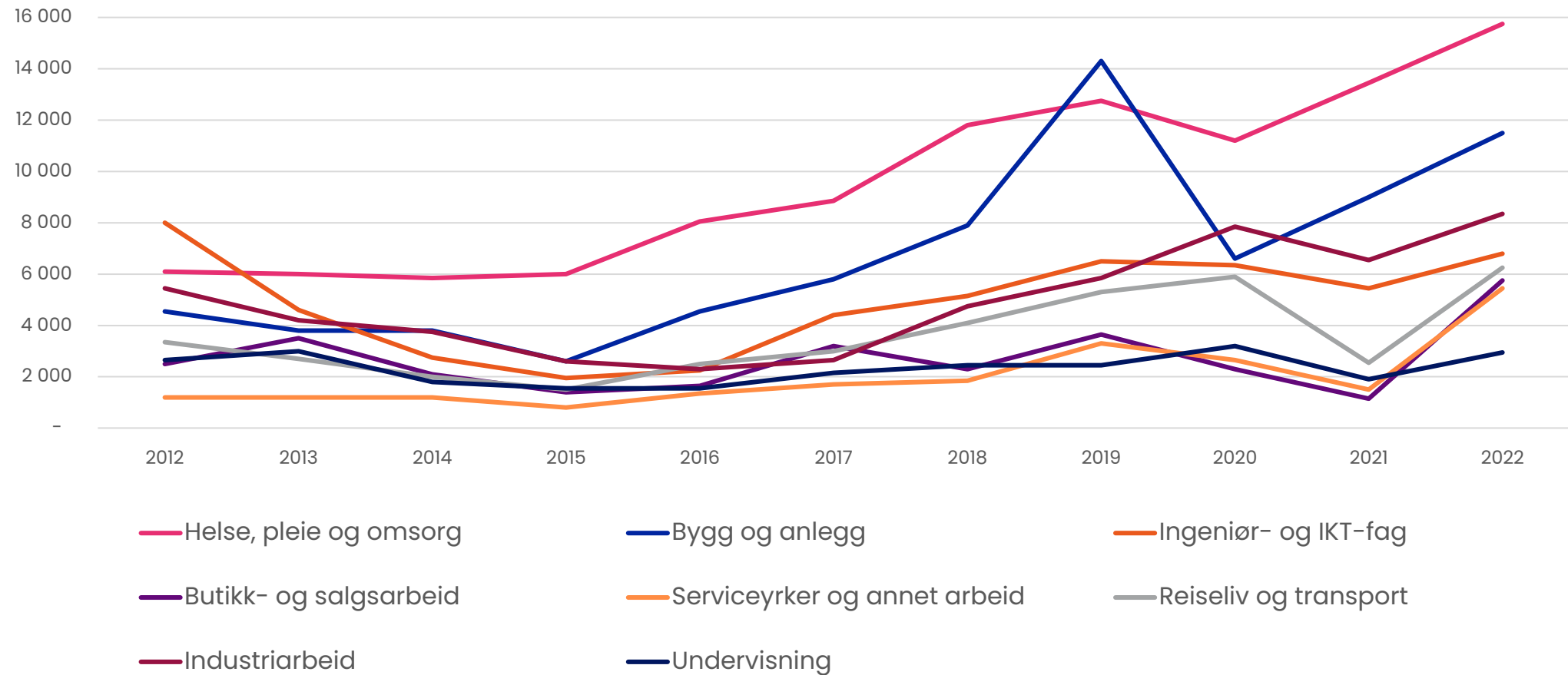
Kompetansebehov i fremtiden:

Dimensjonering av utdanningstilbud for morgendagens kompetansebehov

Høyest vekst i yrker som krever høyere utdanning

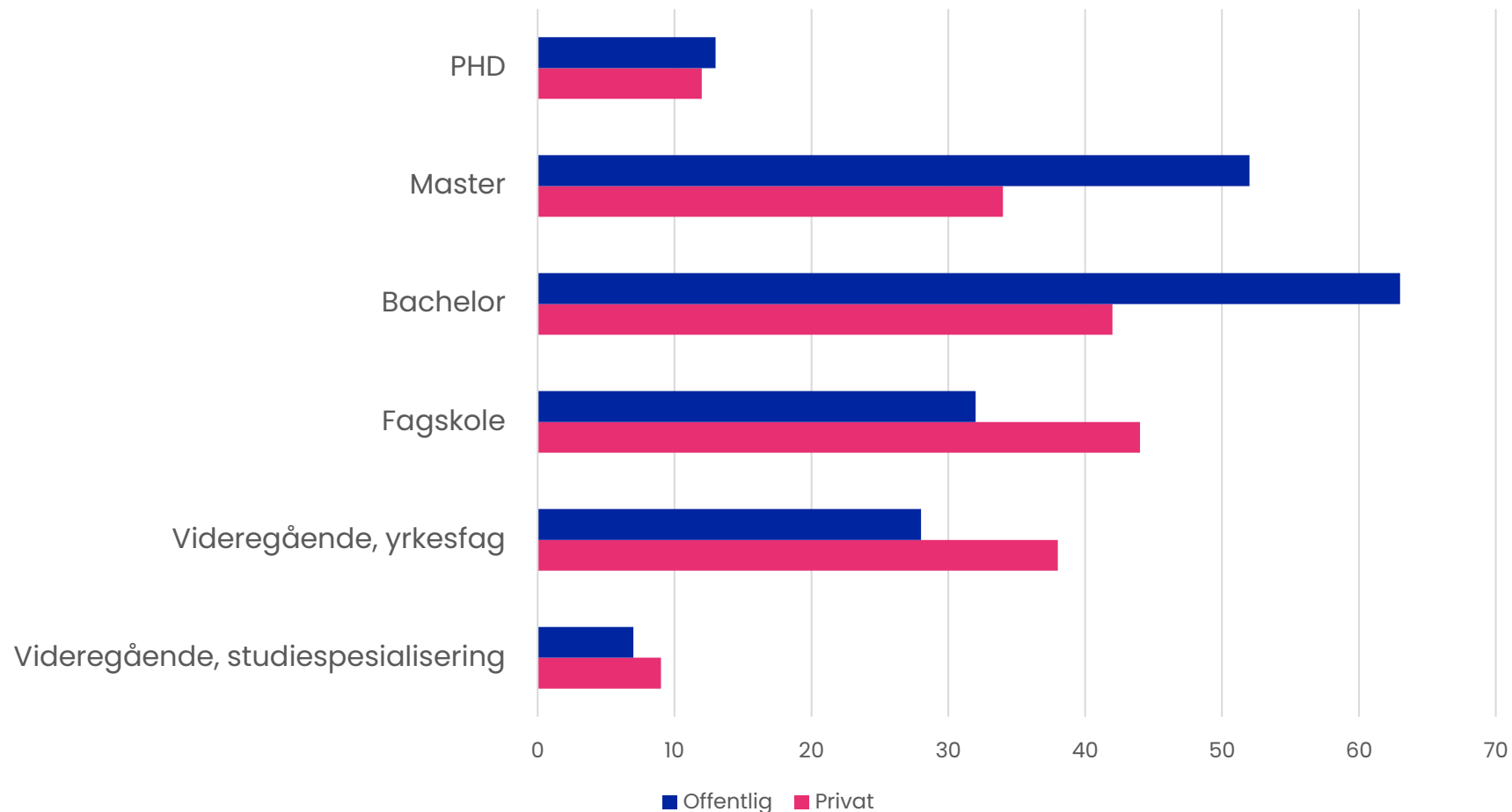

Økende knapphet på kompetanse

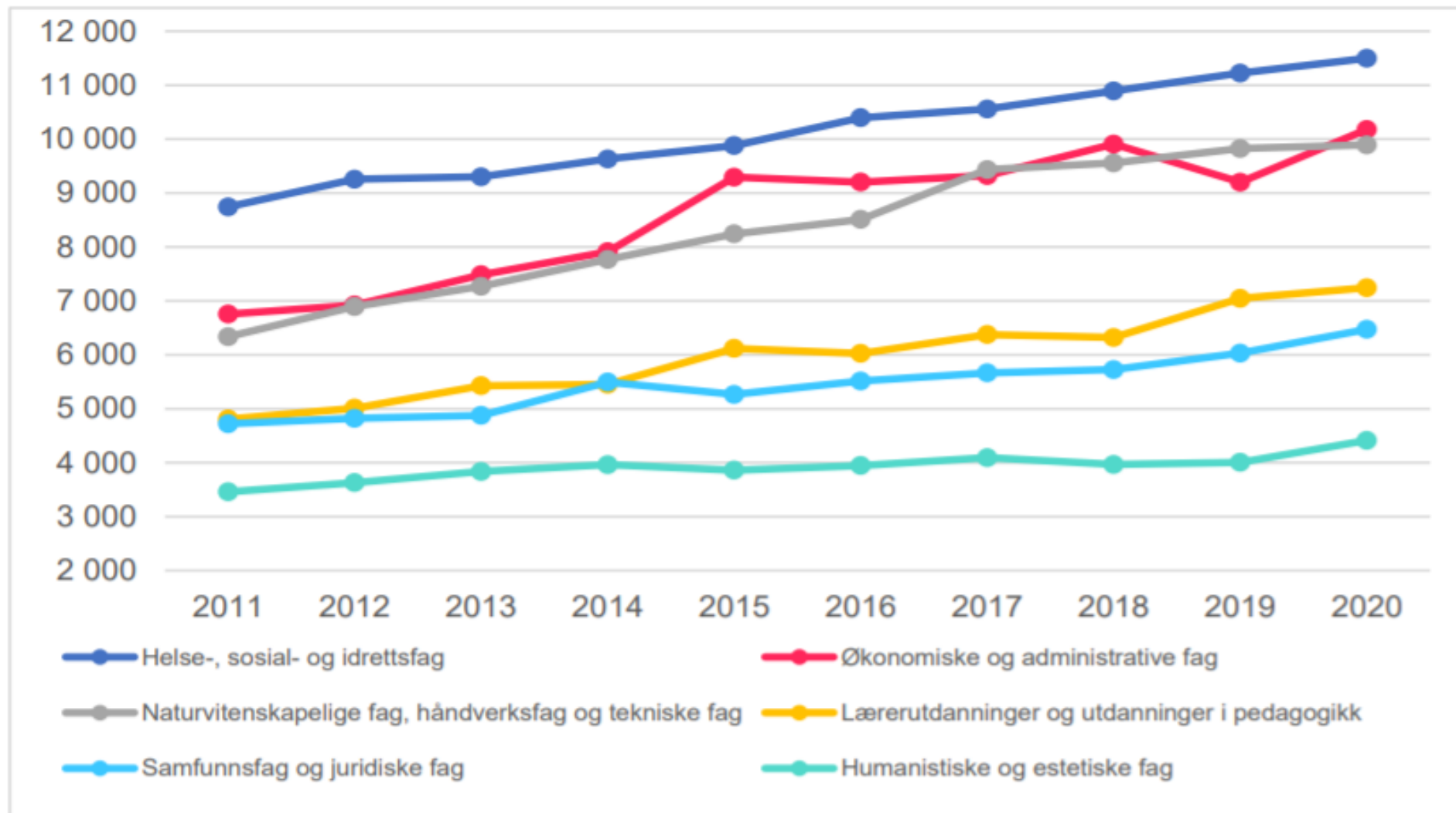
Mer knapphet på høyere utdanning i offentlig sektor

Hva slags utdanning mangler virksomheten?

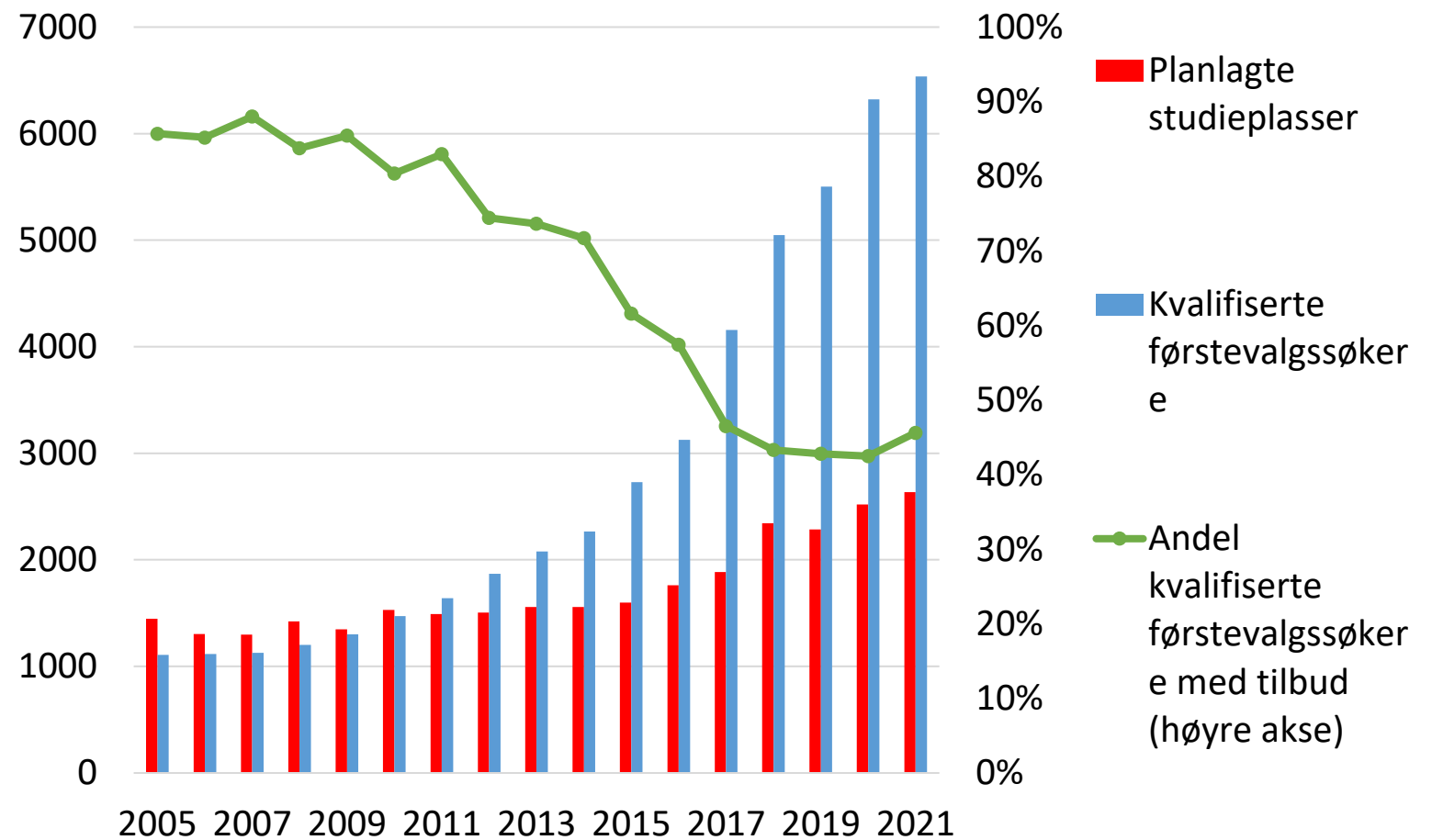
Vekst i kandidattallet i UH i alle fagområder

– Utviklingen i antall uteksaminerte, etter fagområde. 2011–2020

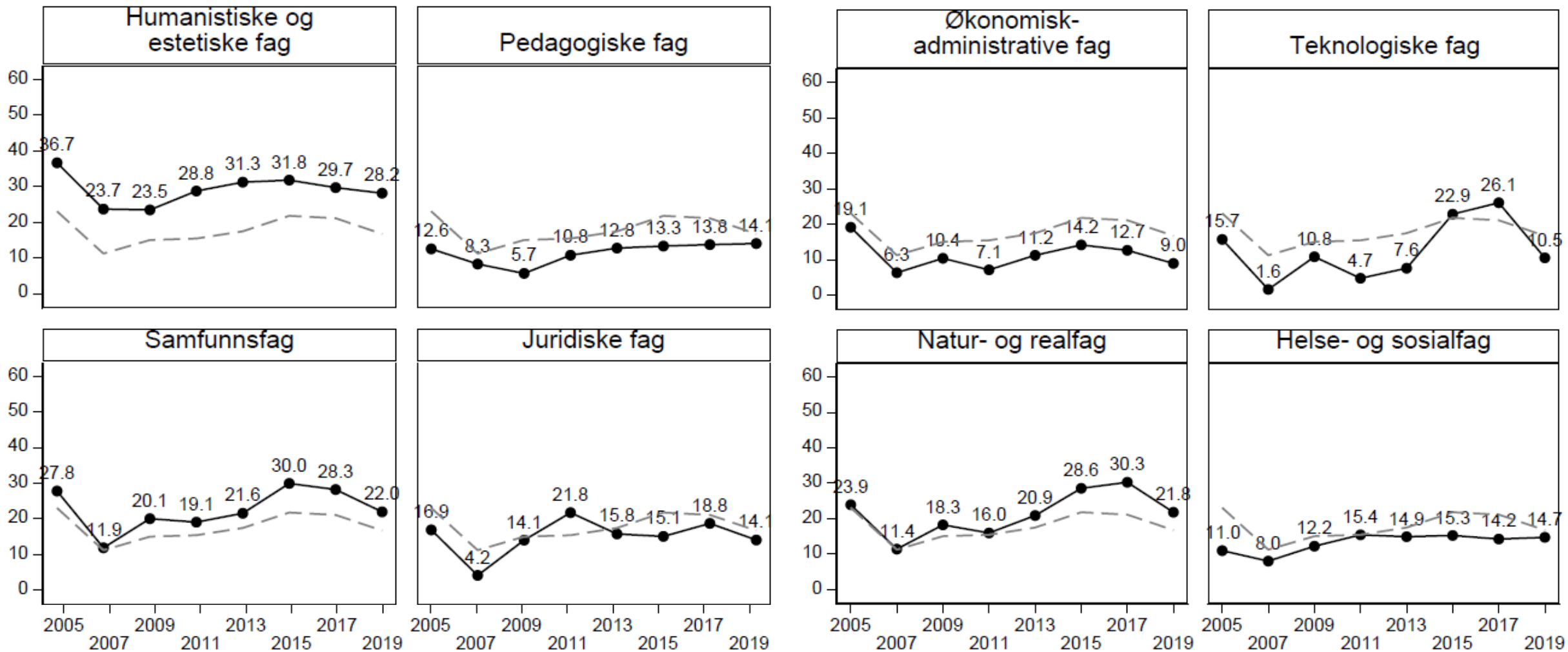

Tregghet i tilpasninger mellom tilbud og etterspørsel i UH

Eksempel: IKT

Vedvarende høyere mistilpasning i disiplinfag enn profesjonsfag

Andelen som er mistilpasset (undersysselsatt, irrelevant arbeid eller arbeidsledig) 2005-2019. Totalgjennomsnitt i stiplet grå

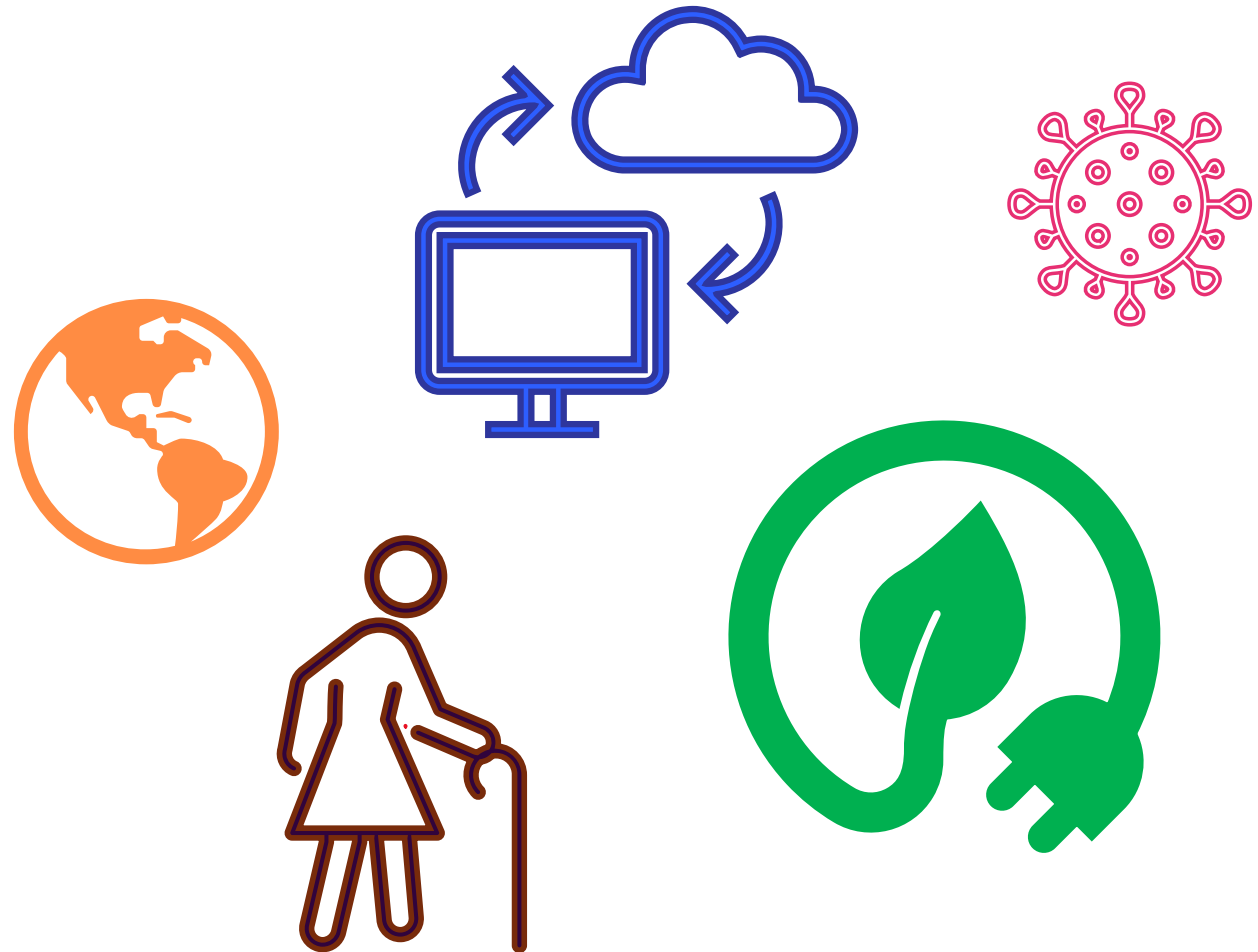

Oppsummert så langt

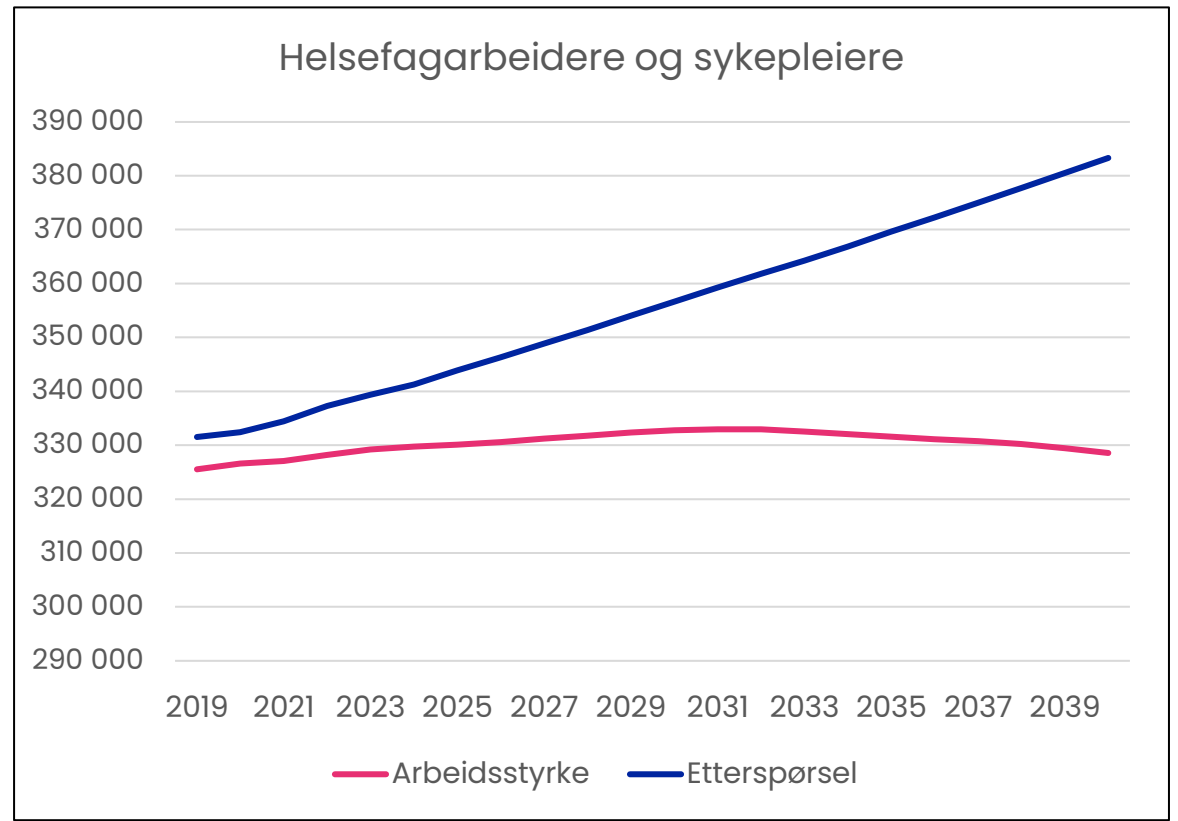
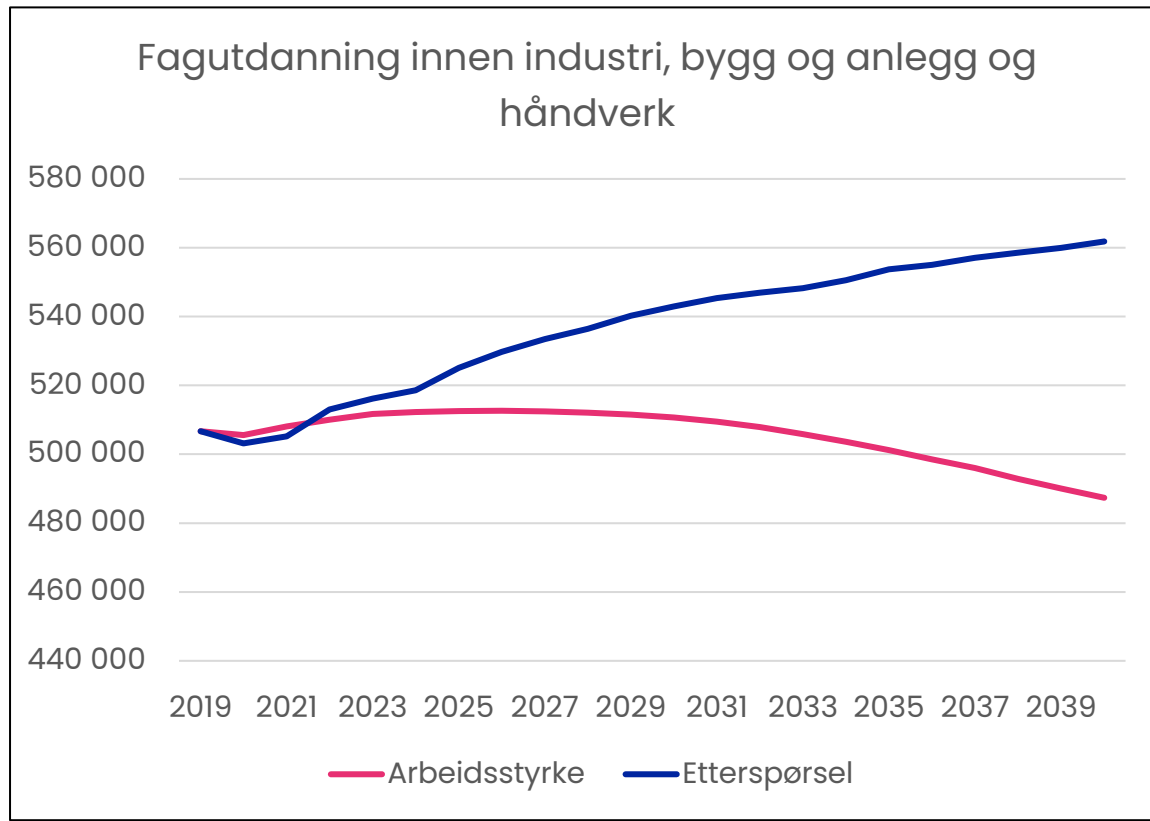
- Vekst i yrker og næringer som krever høyere utdanning
- Økt kandidatproduksjon i alle fagområder
- Likevel knapphet på utdannet arbeidskraft i mange yrker og næringer (men ikke alle)
- Treghet i tilpasningen av utdanningstilbudet til etterspørselen
- Mindre knapphet på disiplinutdannede enn profesjonsutdannede

Megatrender driver endringer i kompetansebehov

- Demografiske endringer
- Klimaendringer og grønt skifte
- Migrasjon
- Digitalisering
- Kriser

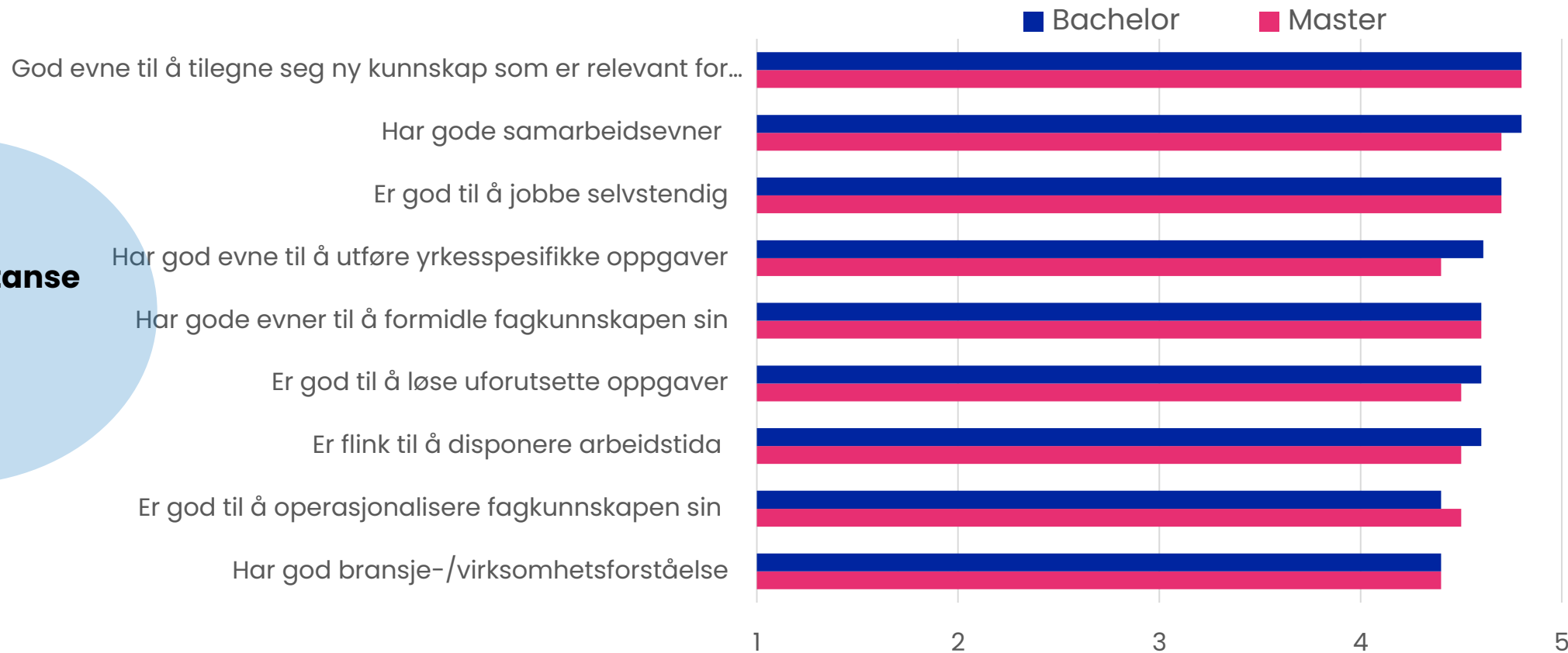

Vanskelig å tette kompetansegapet

Mange viktige ferdigheter for arbeidsgiverne kan utvikles i samarbeid med arbeidslivet

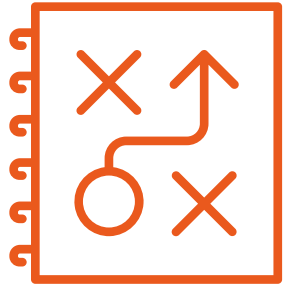
**Fagkompetanse
+
Generiske
ferdigheter**

**Livslang læring
og etter- og
videreutdanning
blir stadig
viktigere (?)**

Kompetanseknapphet og -gap: Hvor er utfordringene?

- Utdanningssystemet
  - Stor søkning, for få studieplasser og mange ledige jobber (flaskehalsproblematikk, underdimensjonering)
  - Stor søkning, mange studieplasser, men få jobber (overdimensjonering)
- Arbeids- og samfunnsliv
  - Lav søkning og mange ledige jobber (attraktivitetsproblematikk)
- Regional mismatch mellom tilbud og etterspørsel

Utfordringer for dimensjoneringen

Søkerstyrte og trege/stabile systemer

Sentrale faktorer i dimensjonering

- Søkning
- Utdanningsinstitusjonenes fagstab og utstyrspark
- Finansiering
- Politiske føringer / kandidatmåltall
- Arbeidslivets behov

Beskjeden bruk av kunnskapsgrunnlag for dimensjonering

Svak (direkte) innflytelse fra arbeidslivet

Utvikle dimensjonering, innhold, tilgjengelighet og kontakt med arbeidslivet

**Takk for
oppmerksomheten**

